

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм: Инжењерски менаџмент у агробизнису
Назив предмета: Менаџмент руралног и аграрног развоја
Наставник: Рашко С. Стефановић
Статус предмета: Обавезни
Број ЕСПБ: 7
Услов: положен предмет „Агробизнис менаџмент“
Циљ предмета Циљ предмета је да студенти стекну фундаментална и примењива знања о концептима, институционалним оквирима и инструментима руралног и аграрног развоја, са посебним акцентом на улогу државних, локалних и европских политика, као и на савремене трендове и изазове у управљању руралним срединама и аграрним сектором. Такође, пружају им се знања са становишта креирања и имплементације савремених и одрживих концепата и мера аграрног и руралног развоја.
Исход предмета Након положеног испита студент ће бити оспособљен да: - разуме основне појмове, мере и инструмент руралног и аграрног развоја и уме да препозна институције и политике које га обликују; - разуме теоријске концепте руралног развоја и уме да их примени у функцији унапређења конкурентности, одрживости и квалитета живота у руралним подручјима; - анализира факторе одрживог руралног развоја и предлаже мере за унапређење аграрног менаџмента на макро нивоу; - примењује методе стратешког и пројектног планирања у руралном развоју и критички процењује ефекте развојних политика и стратегија; - решава комплексне проблеме руралног и аграрног развоја и предлаже иновативна решења у складу са принципима одрживости у савременим економским и интеграционим процесима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> - Увод у рурални и аграрни развој – појмови, елементи, значај и специфичности. Теоријски концепти руралног развоја – модернизацијски, ендогени, интегрални и одрживи приступ. Политике руралног и аграрног развоја – национални, европски и глобални оквири; Социо-културне димензије руралног развоја – традиција, култура, демографски процеси. - Институционални и социо-економски аспекти руралног развоја; Актери руралног развоја: држава, локална самоуправа, пољопривредна газдинства, задруге, мала и средња предузећа, НВО и међународне организације; Рурална друштвена структура и основни демографски процеси; Рурална економија и значај њене диверзификације; Стратешко планирање руралног развоја – анализе стања, SWOT метода, креирање стратегија; Мултифункционалност пољопривреде и концепт интегралног руралног развоја; Развојне стратегије за рурална подручја; Нормативна и институционална политика у контексту развоја руралних подручја; Рурална инфраструктура и квалитет живота – образовање, здравство, саобраћај, дигитализација; Глобалне тенденције и развојни процеси руралних подручја у свету и ЕУ; Питања регионалног руралног развоја. - Аграрна политика и развој пољопривреде; Аграрна политика као део макроекономске политике; Стратешки циљеви пољопривреде; Мера и инструменти аграрне политике; Аграрна политика и транзиција; Ефекти аграрне политике; Аграрни буџет и развој пољопривреде у Републици Србији; - Еволуција ЗАП ЕУ и њен утицај на пољопривреду Србије; циљеви и принципи ЗАП; фактори друштвено-економског развоја и њихов утицај на реформу ЗАП; - Пољопривреда и аграрна политика контексту ЕУ интеграције; Очекивани ефекти прикључења Републике Србије ЕУ на аграрни сектор; усклађивање аграрне политике Републике Србије са ЗАП и импликације; импликације ЗАП на степен заштите и конкурентност пољопривреде у Србији; - Финансирање пољопривреде и руралних пројеката; кредити; финансијски лизинг; осигурање; подршка тржишту и суфинансирање извоза пољопривредно прехрамбених производа; Предприступни фондови ЕУ и могућност унапређења аграрног сектора – IPA/IPARD; IPARD програм III (2021-2027); Изазови који прате земље кандидате у поступку коришћења IPARD-а; - Пословно повезивање и удруживање у агробизнису; Пољопривредно задругарство – стање и могућности; Стручна саветодавна служба у пољопривреди; Пословни инкубатори и кластери у функцији развоја агробизниса. - Студије случаја: Национални и међународни модели успешног руралног и аграрног развоја; Анализа студија случаја и критичка процена применљивости на локалном нивоу

Практична настава

Дискусије и увежбавање градива са предавања. Анализа стратегија руралног развоја на локалном и регионалном нивоу. Студије случаја (case studies) из домаће и међународне праксе. Разрада мини-пројекта руралног развоја (тимски рад). Симулирање аплицирања за IPARD или националне програме подршке. Посете успешним аграрним газдинствима, задругама и руралним заједницама. Презентација урађеног семинарског рада.

Литература

Основна: Ђурић, К. (2021). *Аграрна политика*. Нови Сад: Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду.

Ђурић, К. (2022). *Рурални развој*. Нови Сад: Пољопривредни факултет Универзитета у Новом Саду.

Допунска:

Вара-Танкосић, Ј., Медовић, В., Продановић, Р. (2022). *Primena evropskih održivih vrednosti u poljoprivredi u okviru politika Republike Srbije*, Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment, Novi Sad.

Вара-Танкосић, Ј., Продановић, Р., Медовић, В. (2025). *Primena evropskih održivih vrednosti u politici zaštite životne sredine i poljoprivrednoj politici Republike Srbije*, Fakultet za ekonomiju i inženjerski menadžment, Novi Sad.

Бабовић, Ј., Тасић, С. (2013). *Агроекономска и рурална политика Европске уније*, Факултет за економију и инжењерски менаџмент, Нови Сад.

Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014–2024. године, "Службени гласник РС", број 85 од 12. августа 2014.

Богданов, Н. (2015). *Рурални развој и рурална политика*. Пољопривредни факултет, Земун.

Пејановић, Р., Његован, З., Тица, Н. (2007). *Транзиција, рурални развој и аграрна политика*, Пољопривредни факултет и Економски институт, Нови Сад – Београд.

Михајловић, Л., Пејчић, Х. (2005). *Пољопривредно задругарство између теорије и праксе*, Задружни савез Војводине, Нови Сад.

Шкатарић, Г., Пејановић, Р., Спалевић, В., Зејак, Д., Радовић, Г., Дудић, Б. (2021). *Аграрна политика и рурални развој (Искусства Црне Горе, Србије и Словачке)*. Центар за развој аграра, Бијело Поље.

Sotte, F., Brunori, G. (2025). *European Agricultural Policy - History and Analysis*. Springer.

Singh, K., Shishodia, A. (2023). *Rural development: principles, policies, and management*. 4th Ed. Atlantic Publishers and Distributors (P) Ltd.

Aliber, M., Mabhera, S., & Chikwanha, T. (2018). *Agrarian reform and rural development*. Alice: University of Fort Hare.

Број часова активне наставе

Теоријска настава: 3x15=45

Практична настава: 2x15=30

Методe извођења наставе

Усмена излагања уз помоћ видео пројектора, интерактивна настава, ех катедра, дискусије на релевантне теме, консултације.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	5	писмени испит	/
активност на вежбама	5	усмени испит	60
колоквијум-и	20		
семинарски рад	10		